

відповідальності за вчинення воєнних злочинів та злочинів агресії можливо у разі комплексного дослідження шляхів з питань можливого притягнення до відповідальності вищих політичних та військових керівників росії, які є головними винуватцями розв'язання агресивної війни.

Зазначене потребує і подолання імунітетів, які традиційно надаються посадовим особам держав, що є одним із найскладніших аспектів міжнародного права.

В умовах воєнного стану українські правоохоронці стикаються з унікальними викликами, такими як збір доказів, документування злочинів у зонах бойових дій та на тимчасово окупованих територіях, а також організація співробітництва з міжнародними слідчими та судовими органами. Цей аспект також вимагає ретельного аналізу та розробки конкретних рекомендацій. Розширення правового поля та забезпечення ефективності його застосування є не просто теоретичною проблемою, а життєвою і важливою необхідністю для відновлення справедливості та утвердження верховенства права.

1. Женевська конвенція про захист жертв війни, 1949 року. URL : <https://www.ombudsman.gov.ua/uk/zhenevski-konvenciyi-pro-zahist-zhertv-vijni-1949-roku>.

2. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього, 1948 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_155#Text.

3. Конвенція проти тортур та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання 1984 року URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text.

4. Юнін О.С. Міжнародний кримінальний суд, екстрадиція особи: шляхи вирішення питань щодо притягнення до кримінальної відповідальності за здійснення збройної агресії проти України. Юридичний науковий електронний журнал. № 4/2025, С. 482-484. URL : http://lsej.org.ua/4_2025/117.pdf.

5. Бадалова Т. Г. Екстрадиція, як форма міжнародної правової допомоги у кримінальному провадженні: дис. ... д-ра філос : 081 – Право / Дніпров. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро, 2025, 257 с.

Юлія ХРИСТОВА

доцент кафедри

кримінального права та кримінології

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасних умовах воєнного стану значно зросли криміногенні ризики для правосуддя, зокрема, загрози терористичного, корупційного, кібернетичного, інформаційно-психологічного характеру, спроби

криміналізації правосуддя та ін. Наразі наприклад, за результатами аналізу статистичних даних Офісу генерального прокурора встановлено, що у 2024 р. було обліковано 7369 кримінальних правопорушень проти правосуддя (у порівнянні з 7198 у 2021 р., 3636 у 2022 р. та 5308 у 2023 р.) [1], за період 2022-2024 рр. кримінальні правопорушення, передбачені ст. 111 «Державна зрада» КК України, вчинили 3 судді та 5 інших службових осіб судової гілки влади; ст. 111-1 «Колабораційна діяльність» КК України, – 2 суддів та 10 інших службових осіб судової гілки влади; ст.111-2 «Пособництво державі-агресору», – 3 службові особи судової гілки влади [2]. Окрім цього, у 2023 р. значно зросла кількість повідомлень про можливі замінування судів, органів і установ системи правосуддя (понад 3500 повідомлень) [3].

З урахуванням зазначеного, а також завершення у грудні 2023 року періоду дії Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 рр., у якій серед основних напрямів і заходів щодо сталого функціонування та розвитку системи правосуддя визначено, що з метою зміцнення незалежності судової влади та підзвітності суспільству необхідно забезпечити ефективну роботу Служби судової охорони шляхом удосконалення механізмів регулювання її діяльності (п. 4.2.2. «Щодо організаційного забезпечення діяльності судів») [4] представляють інтерес алгоритмізовані методи забезпечення кримінологічного захисту правосуддя в Україні в умовах воєнного стану.

Як позитив слід відмітити затвердження наказом Служби судової охорони від 5 квітня 2024 року №112 Стратегії розвитку Служби судової охорони на 2024 – 2026 роки (далі – Стратегія) як складової системи правосуддя, що відповідає за охорону й підтримання громадського порядку судах, органах та установах системи правосуддя, забезпечення безпеки учасників судового процесу, виконання функцій щодо державного забезпечення особистої безпеки суддів та членів їхніх сімей, працівників суду. Одним із пріоритетів у Стратегії визначено підтримання безпечового середовища в судах, органах та установах системи правосуддя [5].

До того ж, доцільним є впровадження систематичних оцінювань ризиків для судів і суддів (щорічні профілі ризику щодо терористичних загроз, колабораційної діяльності, корупції, кіберзагроз та ін.), картографування вразливих об'єктів (прифронтових судів, судів, де розглядатимуться резонансні справи тощо); сформуувати цілісну політику запобігання криміналізації правосуддя з метою забезпечити стійкість і безпеку функціонування судової влади в умовах воєнного стану й відновлення в державній Концепції забезпечення кримінологічного захисту правосуддя в Україні в умовах воєнного стану на період 2026–2030 рр. (потребує розроблення); міністерству внутрішніх справ України розробити Концепцію протидії кримінальним правопорушенням проти правосуддя, головним виконавцем якої визначити Національну поліцію України.

1. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. *Офіс Генерального прокурора*: веб-сайт. URL : <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushehnyia-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2>.

2. Про осіб, які вчинили кримінальні правопорушення. *Офіс Генерального прокурора*: веб-сайт. URL : <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-osib-yaki-vchinili-kriminalni-pravoporushehnyia-2>.

3. Звіт Служби судової охорони за 2023 рік. URL : <https://sso.court.gov.ua/sso/presentation/news/1538022>.

4. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки : указ Президента України від 11 черв. 2021 р. № 231/2021. *Верховна Рада України*: веб-сайт. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021#Text>.

5. Стратегія розвитку Служби судової охорони на 2024–2026 рр. : затв. наказом Служби судової охорони від 5 квіт. 2024 р. № 112. *Судова влада України* : веб-сайт. URL : https://court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/sso/0904/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7_%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf

Дмитро ХУДЕНКО

ветеран Національної поліції України

ПРОТИДІЯ РОЗВІДЦІ З ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ АБО CONTR-OSINT ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ

OSINT, як діяльність, проводиться відкритій або негласній формі чи у різній ступені їх поєднання [1]. Нехтування її результатами при комплексній оцінці загроз та ризиків у цифровому світі може призвести до критичних наслідків у реальному світі. За певних умов із боку країн та окремих фізичних чи юридичних осіб, їх об'єднань чи груп, виникає протидія ефективності такої діяльності, особливо на пост-радянському просторі в період демократичних реформ та геополітичних протистоянь.

Наприклад, команда науковців із інституту інновацій у сфері безпеки, злочинності та розвідки Кардіффського університету обґрунтовано звернула увагу на інституалізацію сучасного протистояння OSINT-аналітиків і фахівців із дезінформації [2].

Викриття фактів протидії OSINT можемо розглядати і в правоохоронній сфері, як частину проактивного підходу оперативних підрозділів Національної поліції України, який дозволяє відшукати шаблони, встановити хронологію, межі віртуального простору, природу та джерела походження даних або інформації. Якщо не вивчати таку протидію можливе зниження ефекту від OSINT.

Протидія OSINT, як спосіб анулювання фактичних даних або